

POZ 9

GIBANJE, ENERGIJA, TOPLOTA

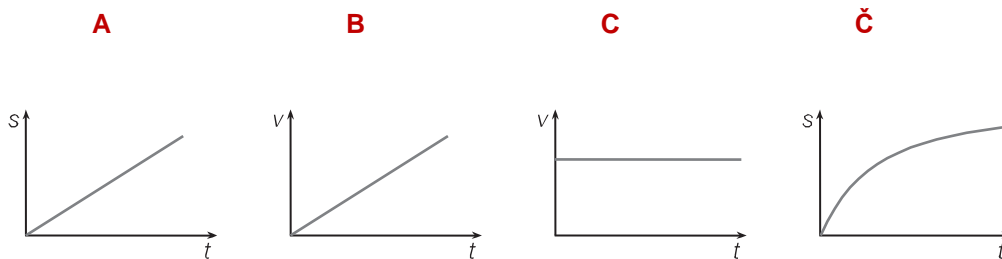
___/56 ali 58
___/2

1. Kolesar prevozi v dveh urah 36 km dolgo pot. Giblje se enakomerno.

- a) S kolikšno hitrostjo se giblje? Hitrost je $\frac{km}{h} = \frac{m}{s}$.
- b) V kolikšnem času prevozi $\frac{3}{4}$ poti in koliko km je to? $t =$ _____, $s =$ _____

___/4

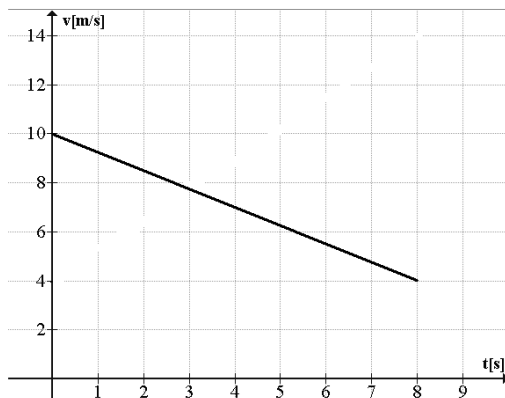
2. Narisani grafi kažejo odvisnost poti od časa oziroma hitrosti od časa. Kakšno je gibanje telesa glede na graf, ki mu pripada?

- graf **A**: _____
- graf **B**: _____
- graf **C**: _____
- graf **Č**: _____

___/4

3. Graf prikazuje odvisnost hitrosti od časa za avtomobil, ki vozi v naselju.

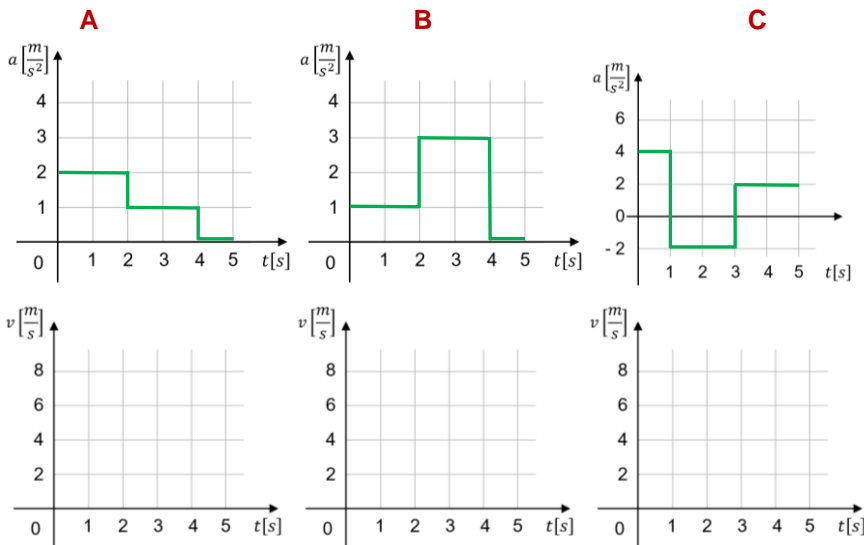
- a) Izračunaj povprečno hitrost in jo vpiši v graf.
- b) Na grafu označi prevoženo pot in jo izračunaj.
- c) Po katerih enačbah, ki so navedene spodaj, bi lahko izračunal prevoženo pot? Obkroži črko nad izbrano enačbo.

A   **B**   **C**   **Č**   **D**   **E**

$$s = \frac{at^2}{2} \qquad s = \bar{v}t \qquad s = v_z t + \frac{\Delta v}{2} t \qquad s = \frac{\Delta v}{2} t \qquad s = v_z t \qquad s = v_z t + \frac{at^2}{2}$$

___/6

4. Iz grafa pospeška v odvisnosti od časa skiciraj graf hitrosti v odvisnosti od časa, če je začetna hitrost enaka nič.

___/3

5. Žogica je padla z balkona. Po 1,5 sekunde se je dotaknila tal.

- S kolikšnim pospeškom je padala žogica? _____
- Kolikšna je največja hitrost, ki jo je dosegla? _____
- Kako visok je balkon? _____

___/3

6. Pretvori:

- $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ v kelvine: _____
- 300 K v $^{\circ}\text{C}$: _____
- Zapiši svojo telesno temperaturo v Kelvinih: _____

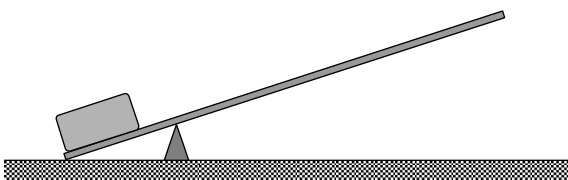
___/2

7. Pri katerem načinu segrevanja bo 1 liter vode dobil največ toplote?

- segrevanje od $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ na $50\text{ }^{\circ}\text{C}$
- segrevanje od $8\text{ }^{\circ}\text{C}$ na $18\text{ }^{\circ}\text{C}$
- ohlajanje iz $90\text{ }^{\circ}\text{C}$ na $0\text{ }^{\circ}\text{C}$

___/4

8. Metrsko palico uporabiš kot vzvod pri dviganju zaboja, ki tehta 60 kg. S kolikšno najmanjšo silo moraš pritiskati na drugem koncu vzvoda, ko zaboj dvigneš za 8 cm, pri tem pa se konec palice, ki ga držiš, premakne navzdol za 24 cm? Izračunaj navor na levi in desni strani.

9. Škripec.

- a) Delavec mora z **gibljivim škripcem** dvigati breme z maso 30 kg . S kolikšno silo mora vleči vrv?
Odgovor utemelji.

- b) Delavec mora s **pritrjenim škripcem** dvigati breme z maso 20 kg . S kolikšno silo mora vleči vrv?
Odgovor utemelji.

---

10. Kolikšno kinetično energijo ima tiger z maso 280 kg , ki se podi za antilopo s hitrostjo $76\frac{\text{km}}{\text{h}}$?

11. V slapu pade 1000 kg vode vsako sekundo 18 m globoko. Kolikšna je potencialna energija vode na vrhu slapa? Kolikšna je hitrost vode tik preden pade na lopatice v elektrarni? Kolikšno električno moč bi dobili iz elektrarne, če izkoristimo $\frac{1}{4}$ energije, ki je na voljo?

12. Dopolni:

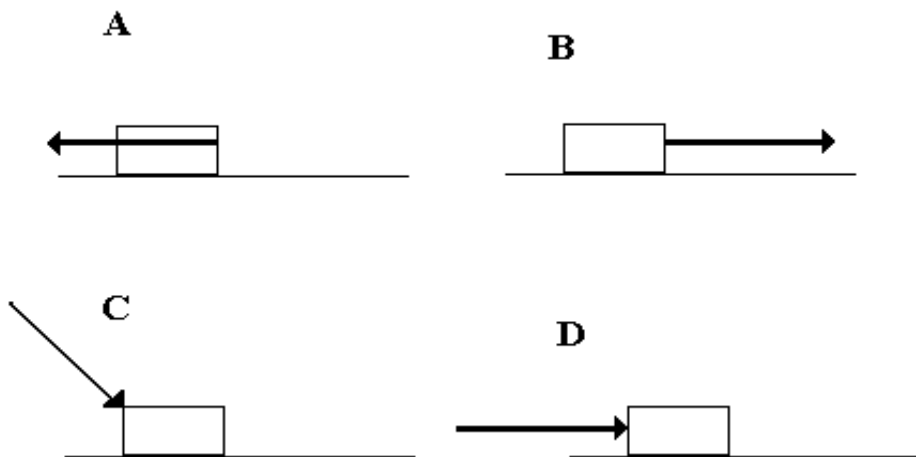
Specifična toplota snovi je količina toplote, ki je potrebna da se segreje en _____ snovi za _____. Enota za specifično toploto je _____. Specifična toplota vode je _____.

13. Koliko časa mora biti vključen električni grelec z močjo $P = 500\text{ W}$, da se 2 litra vode segrejeta iz $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ na $100\text{ }^{\circ}\text{C}$? Predpostavimo, da se vsa energija porabi za segrevanje vode.

14. V posodi zmešaš $7,2\text{ litra}$ vode s temperaturo $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ in $0,9\text{ litra}$ vode s temperaturo $85\text{ }^{\circ}\text{C}$. Kolikšna je končna – zmesna temperatura vode v posodi?

15. Koliko toplote je potrebno da segrejemo 800 gramov bakra od $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ na $150\text{ }^{\circ}\text{C}$? ($c_{Cu} = 380\frac{\text{J}}{\text{kgK}}$) ___/3

16. Na slikah A, B, C in D so narisani štiri različni načini delovanja sile na sani na vodoravni podlagi. Sila je v vseh primerih 10 N. Trenja ne upoštevaj. ___/3 ali 5

LAŽJA VPRAŠANJA (3 t):

V katerem primeru bomo uspeli premikati sani od leve proti desni?

Izračunaj delo, ki ga prejmejo sani v primeru **A**, če jih premaknemo za 25 m.

TEŽJE VPRAŠANJE (5 t):

Izračunaj delo, ki ga prejmejo sani v primerih **C** in **D**, če jih premaknemo za 30 m.

PPZ9
GIBANJE, ENERGIJA, TOPLOTA

REŠITVE

1. naloga: (2 t)

Kolesar prevozi v dveh urah 36 km dolgo pot. Giblje se enakomerno.

S kolikšno hitrostjo se giblje? Hitrost je 18 $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ = 5 $\frac{\text{m}}{\text{s}}$.

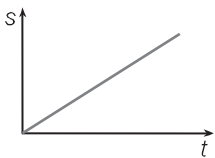
V kolikšnem času prevozi $\frac{3}{4}$ poti in koliko km je to?

$t =$ 1,5 h, $s =$ 27 km

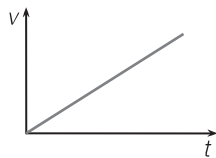
2. naloga: (4 t)

Narisani grafi kažejo odvisnost poti od časa oziroma hitrosti od časa. Kakšno je gibanje telesa glede na graf, ki mu pripada?

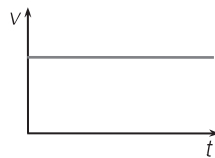
A

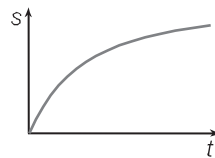
B

C

Č

graf A: ENAKOMERNO GIBANJE

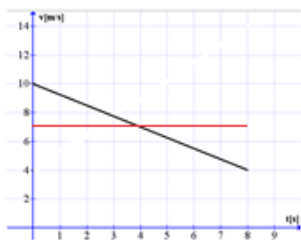
graf B: ENAKOMERNO POSPEŠENO GIBANJE

graf C: ENAKOMERNO GIBANJE

graf Č: ENAKOMERNO POSPEŠENO GIBANJE

3. naloga: (3 t)

Graf prikazuje odvisnost hitrosti od časa za avtomobil, ki vozi v naselju.

a) Izračunaj povprečno hitrost in jo vpiši v graf.

$$\bar{v} = \frac{v_k + v_z}{2} = 7 \text{ m/s}$$

b) Na grafu označi prevoženo pot in jo izračunaj.

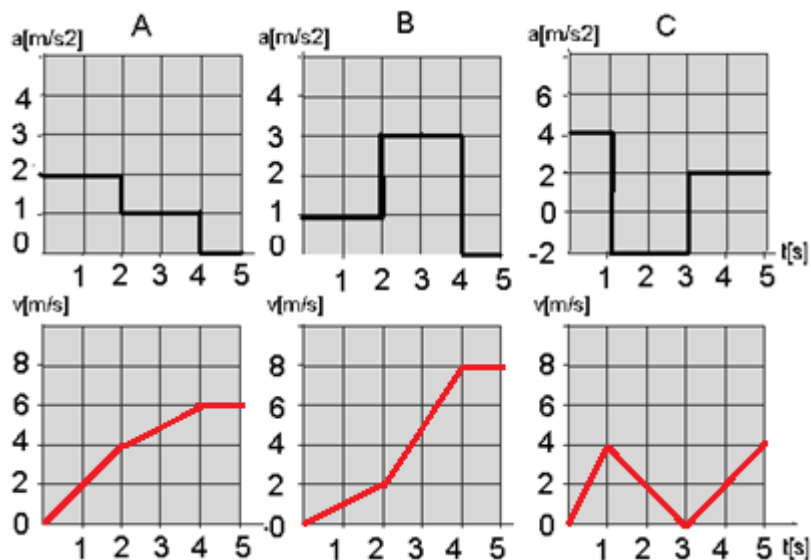
$$s = \bar{v} \times t = 7 \frac{\text{m}}{\text{s}} \times 8 \text{ s} = 56 \text{ m}$$

c) Po katerih enačbah, ki so navedene spodaj, bi lahko izračunal prevoženo pot? Obkroži črko nad izbrano enačbo.

A	B	C	Č	D	E
$s = \frac{at^2}{2}$	$s = \bar{v}t$	$s = v_z t + \frac{\Delta v}{2} t$	$s = \frac{\Delta v}{2} t$	$s = v_z t$	$s = v_z t + \frac{at^2}{2}$

4. naloga: (6 t)

Iz grafa pospeška v odvisnosti od časa skiciraj graf hitrosti v odvisnosti od časa, če je začetna hitrost enaka nič.

5. naloga: (3 t)

Žogica je padla z balkona. Po 1,5 sekunde se je dotaknila tal.

S kolikšnim pospeškom je padala žogica? $g = 10 \text{ m/s}^2$

Kolikšna je največja hitrost, ki jo je dosegla? $v = g \times t = 15 \text{ m/s}$

Kako visok je balkon? $h = \frac{1}{2} \times g \times t^2 = 11,25 \text{ m}$

6. naloga: (3 t)

Pretvori:

a) $10 \text{ }^\circ\text{C}$ v Kelvine: 283 K

b) 300 K v $^\circ\text{C}$: $27 \text{ }^\circ\text{C}$

Zapiši svojo telesno temperaturo v Kelvinih: 310 K

7. naloga: (2 t)

Pri katerem načinu segrevanja bo 1 liter vode dobil največ toplote?

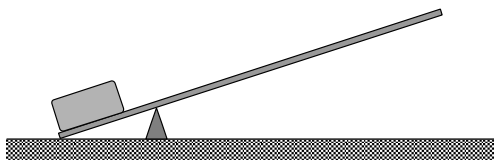
a) segrevanje od $10 \text{ }^\circ\text{C}$ na $50 \text{ }^\circ\text{C}$

b) segrevanje od $8 \text{ }^\circ\text{C}$ na $18 \text{ }^\circ\text{C}$

c) ohlajanje iz $90 \text{ }^\circ\text{C}$ na $0 \text{ }^\circ\text{C}$

8. naloga: (4 t)

Metrsko palico uporabiš kot vzvod pri dviganju zaboja, ki tehta 60 kg . S kolikšno najmanjšo silo moraš pritiskati na drugem koncu vzvoda, ko zaboj dvigneš za 8 cm , pri tem pa se konec palice, ki ga držiš, premakne navzdol za 24 cm ? Izračunaj navor na levi in desni strani.

Iz razmerja premikov 1:3 – razmerje ročic 1:3; $r_1 = 25 \text{ cm}$, $r_2 = 75 \text{ cm}$

$$M = F \times r = 600 \text{ N} \times 0,25 \text{ m} = 150 \text{ Nm}$$

$$F = \frac{M}{r} = \frac{150 \text{ Nm}}{0,75 \text{ m}} = 200 \text{ N}$$

9. naloga: (4 t)

a) Delavec mora z **gibljivim škripcem** dvigati breme z maso 30 kg. S kolikšno silo mora vleči vrv? Odgovor utemelji.

_____ **Gibljiv škripec silo razpolovi: $F = 150 \text{ N}$** _____

b) Delavec mora s **pritrjenim škripcem** dvigati breme z maso 20 kg. S kolikšno silo mora vleči vrv? Odgovor utemelji.

_____ **Pritrjeni škripec sile ne zmanjša, le spremeni smer: $F = 200 \text{ N}$** _____

10. naloga: (3 t)

Kolikšno kinetično energijo ima tiger z maso 280 kg, ki se podi za antilopo s hitrostjo 76 km/h?

$$W_k = \frac{1}{2} \times m \times v^2$$

$$W_k = \frac{1}{2} \times 280 \text{ kg} \times (21,1 \text{ m/s})^2$$

$$W_k = 62395 \text{ J}$$

11. naloga: (6 t)

V slapu pade 1000 kg vode vsako sekundo 18 m globoko. Kolikšna je potencialna energija vode na vrhu slapa? Kolikšna je hitrost vode tik preden pade na lopatice v elektrarni? Kolikšno električno moč bi dobili iz elektrarne, če izkoristimo 1/4 energije, ki je na voljo?

$$W_p = m \times g \times h$$

$$W_p = 1000 \text{ kg} \times \frac{10 \text{ m}}{\text{s}^2} \times 18 \text{ m} = 180 \text{ kJ}$$

$$v = \sqrt{\frac{2W_k}{m}} = 19 \text{ m/s}$$

$$P = \frac{W}{4} = 45 \text{ kW}$$

12. naloga: (2 t)

Dopolni:

Specifična toplota snovi je količina toplote, ki je potrebna da se segreje en kilogram snovi za 1 K.

Enota za specifično toploto je $\frac{\text{J}}{\text{kg K}}$. Specifična toplota vode je $c_v = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg K}}$.

13. naloga: (4 t)

Koliko časa mora biti vključen električni grelec z močjo $P = 500 \text{ W}$, da se 2 litra vode segrejeta iz $20 \text{ }^\circ\text{C}$ na $100 \text{ }^\circ\text{C}$? Predpostavimo, da se vsa energija porabi za segrevanje vode.

$$Q = m \times c \times \Delta T = 2 \text{ kg} \times 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg K}} \times 80 \text{ K} = 672 \text{ kJ}$$

$$P = \frac{Q}{t} \rightarrow t = \frac{Q}{P} = 1344 \text{ s}$$

14. naloga: (3 t)

V posodi zmešaš 7,2 litra vode s temperaturo $10 \text{ }^\circ\text{C}$ in 0,9 litra vode s temperaturo $85 \text{ }^\circ\text{C}$. Kolikšna je končna – zmesna temperatura vode v posodi?

$$T_z = \frac{m_1 \times T_1 + m_2 \times T_2}{m_1 + m_2} = 18,3 \text{ }^\circ\text{C}$$

15. naloga: (3 t)

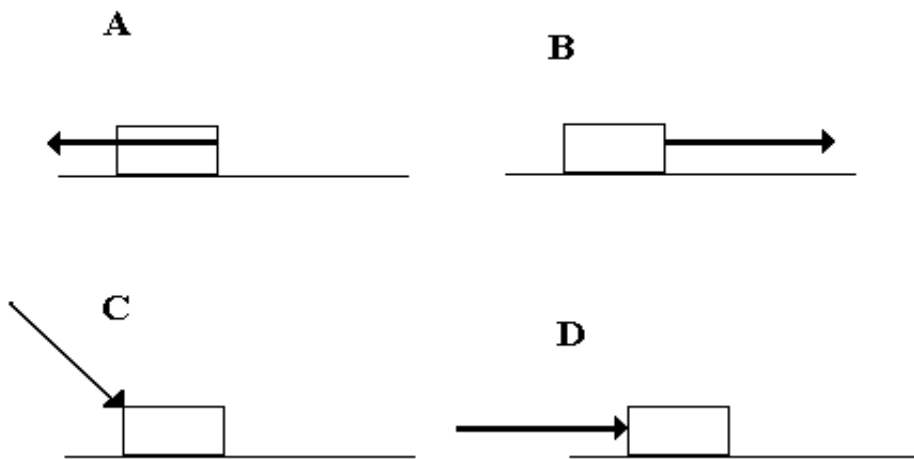
Koliko toplote je potrebno da segrejemo 800 gramov bakra od $-10 \text{ }^\circ\text{C}$ na $150 \text{ }^\circ\text{C}$?

$$\left(c_{cu} = 380 \frac{\text{J}}{\text{kg K}} \right)$$

$$Q = m \times c \times \Delta T = 0,8 \text{ kg} \times 380 \frac{\text{J}}{\text{kg K}} \times 160 \text{ K} = 48640 \text{ J}$$

16. naloga:

Na slikah A, B, C in D so narisani štiri različni načini delovanja sile na sani na vodoravni podlagi. Sila je v vseh primerih 10 N. Trenja ne upoštevaj.

LAŽJA VPRAŠANJA (3 t):

V katerem primeru bomo uspeli premikati sani od leve proti desni? **B,C,D**

Izračunaj delo, ki ga prejmejo sani v primeru **A**, če jih premaknemo za 25 m.

$$A = F \times s = 10 \text{ N} \times 25 \text{ m} = 250 \text{ J}$$

TEŽJE VPRAŠANJE (5 t):

Izračunaj delo, ki ga prejmejo sani v primerih **C** in **D**, če jih premaknemo za 30 m.

C:

$$A = F \times s = 7 \text{ N} \times 30 \text{ m} = 210 \text{ J}$$

D:

$$A = F \times s = 10 \text{ N} \times 30 \text{ m} = 300 \text{ J}$$